

Nota

TER BESLUITVORMING

Betreft

Advies Surinamearchief "Naar een gedeeld verleden"

Aan: Adviescollege

Van: Bureau

Datum

4 maart 2026

Kenmerk

2026-0000106248

Bijlage(n)

1

Pagina

1 van 4

Aanleiding

In het collegeoverleg van 22 januari 2026 is een toelichting gegeven op de eerste resultaten van het archiefonderzoek. In deze nota is al kort aangegeven dat een groot deel van de beperkt openbare inventarisnummers openbaar kan en waarom. Afgesproken is om het advies voor vaststelling te agenderen voor het collegeoverleg van 20 maart 2026.

Na vaststelling doen we een laatste eindredactie en leggen de vormgevers de laatste hand aan de opmaak van het advies en de bijlagen. Ook verwerken we dan de reacties van het ministerie van Buitenlandse Zaken, OCW en de algemene Rijksarchivaris.

Bespreekpunten / beslispunten

Besluiten tot vaststelling van het advies.

Toelichting

In een gesprek vorig jaar heeft de directeur Westelijk Halfrond van het ministerie van Buitenlandse Zaken laten weten dat zij ons advies zullen volgen zonder zelf nog eigen onderzoek te doen in de archieven.

Voorwoord

Het rapport zelf is tamelijk 'technisch' en ambtelijk geschreven, wat past bij de opdracht van een onafhankelijke en zorgvuldige belangenafweging.

Het voorwoord heeft een betrokken, persoonlijke toon en schetst het bredere maatschappelijk belang en de context. De voorzitter zou dit dan ondertekenen.

Uit ervaringen weten we dat mensen soms iets willen horen van het ACOI over wat er nou 'echt' is gebeurd. In het voorwoord benadrukken we dat dit niet onze taak is, en dat meer openbaarheid er voor zorgt dat iedereen op onderzoek uit kan.

Belangrijkste conclusies en acties bewindspersonen

In het advies komen we tot de conclusie dat alle beperkt openbare dossiers over Suriname openbaar kunnen. Het betreffen dan de beperkt openbare dossiers uit de periode 1975 – 1984 die verband houden met de Sergeantencoup of de Decembermoorden.

Hiervoor is actie nodig van de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van OCW / de algemene rijksarchivaris. Zij kunnen, al dan niet via een omweg, de openbaarheidsbeperkingen wegnemen. Voor zover de minister van Buitenlandse Zaken verantwoordelijk is, adviseert het ACOI de minister een soortgelijk besluit te nemen als de minister van Infrastructuur en Waterstaat destijds heeft genomen met betrekking tot het archief over de Bijlmervliegramp (een doorlopende machtiging voor inzage). Dit betreft de archieven die vanwege het belang van de Staat of zijn bondgenoten beperkt openbaar zijn. De minister van OCW / de algemene rijksarchivaris kunnen voor overige archiefdossiers de beperking met een besluit wel opheffen. De Tweede Kamer tot slot kan meer duidelijkheid verschaffen over de toegang tot hun dossiers over Suriname door eveneens een besluit te nemen tot doorlopende machtiging voor inzage.

Niet alleen openbaarheid van de archieven speelt een belangrijke rol, ook de toegankelijkheid. De archieven spelen ook voor de mensen in Suriname een belangrijke rol. Voor hen is het best een onderneming om naar Den Haag te komen om deze archieven in te komen zien. In het verleden is een deel van het (koloniale) archief van Suriname gedigitaliseerd. We adviseren om aanvullend ook de dossiers die volgens ons archiefonderzoek openbaar kunnen te digitaliseren en via het Nationaal Archief Suriname beschikbaar te stellen.

Indeling van het advies

Het advies volgt zoveel mogelijk de indeling die we ook hebben gehanteerd voor het advies over de Bijlmervliegramp. Een belangrijke toevoeging is de historische context en een tijdlijn zodat lezers de genoemde gebeurtenissen beter kunnen plaatsen. Ook hebben we in een bijlage de inzet van de Tweede Kamer om het archief over Suriname meer openbaar te krijgen opgenomen. Die betrokkenheid van de Tweede Kamer start al in 2007.

Nadere inkleuring advies

De afgelopen weken hebben we verschillende gesprekken gevoerd voor het inkleuren van het advies. We hebben gesproken met een oud-politicus, oud-Tweede Kamerlid, documentairemaakster en andere direct betrokkenen. Het beeld dat uit deze gesprekken ontstaat is dat de roep om openbaarheid van en toegang tot de archieven groot is. Ook de wens om vanuit Suriname op een eenvoudige wijze toegang te krijgen tot de dossiers hebben we regelmatig gehoord. We nemen deze inkleuring mee bij het verwerken van de reacties van BZ, OCW en NA.

Betrokken partijen

Het concept advies leggen we nog voor aan Buitenlandse Zaken, OCW / de algemene Rijksarchivaris en de Tweede Kamer (als organisatie, niet de volksvertegenwoordiging).

Financiële/juridische overwegingen

N.v.t.

Communicatie

Afdeling communicatie is in overleg met Buitenlandse Zaken over de mogelijkheden om het advies te overhandigen aan de minister. Het is onzeker of dit qua agenda van de minister gaat lukken met inwerken en zijn eerste buitenlandse reizen in deze periode. Buitenlandse Zaken stelt in dat geval een overhandiging met de SG of pSG voor. Een alternatief zou zijn om het advies aan de minister van OCW te overhandigen als verantwoordelijke voor de overgebrachte archieven bij het Nationaal Archief.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

Datum
4 maart 2026

Pagina
4 van 4

Kenmerk
2026-0000106248

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Classificatie
1	Naar een gedeeld verleden	

